

Normele privind ajutoarele de stat aplicabile serviciilor de interes economic general

Rezoluția Parlamentului European din 15 noiembrie 2011 referitoare la reforma normelor UE privind ajutoarele de stat aplicabile serviciilor de interes economic general (2011/2146(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere articolele 14 și 106 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, precum și Protocolul nr. 26 anexat la acesta,
- având în vedere Comunicarea din 23 martie 2011 a Comisiei intitulată „Reforma normelor UE privind ajutoarele de stat aplicabile serviciilor de interes economic general” (COM(2011)0146),
- având în vedere documentul de lucru al serviciilor Comisiei din 23 martie 2011 referitor la aplicarea normelor UE privind ajutoarele de stat aplicabile serviciilor de interes economic general începând cu anul 2005 și rezultatele consultării publice (SEC(2011)0397),
- având în vedere consultarea publică organizată de Comisie în 2010 pe tema normelor privind ajutoarele de stat aplicabile serviciilor de interes economic general,
- având în vedere Ghidul din 7 decembrie 2010 privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutoare de stat, achiziții publice și piață internă în cazul serviciilor de interes economic general și, în special, al serviciilor sociale de interes general (SEC(2010)1545),
- având în vedere Directiva 2006/111/CE a Comisiei din 16 noiembrie 2006 privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice, precum și transparența relațiilor financiare din cadrul anumitor întreprinderi¹,
- având în vedere Decizia 2005/842/CE a Comisiei din 28 noiembrie 2005 privind aplicarea articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE la ajutorul de stat, sub forma compensației pentru obligația de serviciu public, acordat anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general²,
- având în vedere Cadrul comunitar pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public³,
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 19 ianuarie 2001 privind serviciile europene de interes general⁴,

¹ JO L 318, 17.11.2006, p. 17.

² JO L 312, 29.11.2005, p. 67.

³ JO C 297, 29.11.2005, p. 4.

⁴ JO C 17, 19.1.2001, p. 4.

- având în vedere Comunicarea Comisiei din 26 septembrie 1996 privind serviciile europene de interes general¹,
 - având în vedere avizul Comitetului Regiunilor din 1 iulie 2011 privind reforma normelor UE privind ajutoarele de stat aplicabile serviciilor de interes economic general²,
 - având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European din 15 iunie 2011 privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor intitulată „Reforma normelor UE privind ajutoarele de stat aplicabile serviciilor de interes economic general”³,
 - având în vedere hotărârea Curții de Justiție din 24 iulie 2003 pronunțată în cauza Altmark Trans GmbH și Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH⁴,
 - având în vedere Rezoluția sa din 5 iulie 2011 referitoare la viitorul serviciilor sociale de interes general⁵, Rezoluția din 14 martie 2007 privind serviciile sociale de interes general în Uniunea Europeană⁶, Rezoluția din 27 septembrie 2006 referitoare la Cartea albă a Comisiei privind serviciile de interes general⁷, Rezoluția din 14 ianuarie 2004 referitoare la Cartea verde privind serviciile de interes general⁸, Rezoluția din 13 noiembrie 2001 referitoare la Comunicarea Comisiei intitulată „Serviciile de interes general în Europa”⁹ și Rezoluția sa din 17 decembrie 1997 referitoare la Comunicarea Comisiei intitulată „Serviciile de interes general în Europa”¹⁰,
 - având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri economice și monetare, avizul Comisiei pentru industrie, cercetare și energie și avizul Comisiei pentru piața internă și protecția consumatorilor (A7-0371/2011),
- A. întrucât serviciile de interes economic general (SIEG) ocupă un loc important printre valorile comune ale Uniunii și promovează drepturile fundamentale, precum și coeziunea socială, economică și teritorială, fiind astfel esențiale în combaterea inegalităților sociale și, din ce în ce mai mult, în dezvoltarea durabilă;
- B. întrucât SIEG contribuie în mod esențial la performanțele economice și la competitivitatea statelor membre, servind astfel nu doar la prevenirea și depășirea crizelor economice, ci și la prosperitatea economică în ansamblu;
- C. întrucât asigurarea serviciilor de interes economic general participă la succesul punerii în aplicare a Strategiei Europa 2020 și întrucât aceste servicii pot contribui la atingerea

¹ JO C 281, 26.9.1996, p. 3.

² JO C 259, 2.9.2011, p. 40.

³ JO C 248, 25.8.2011, p. 149.

⁴ Cauza C-280/00, Rec., 2004, p. I-07747.

⁵ Texte adoptate, P7_TA(2011)0319.

⁶ JO C 301 E, 13.12.2007, p. 140.

⁷ JO C 306 E, 15.12.2006, p. 277.

⁸ JO C 92 E, 16.4.2004, p. 294.

⁹ JO C 140 E, 13.6.2002, p. 153.

¹⁰ JO C 14, 19.1.1998, p. 74.

obiectivelor de creștere, în special în domeniul ocupării forței de muncă, al educației și al integrării sociale, pentru a realiza în cele din urmă gradul ridicat vizat de productivitate, ocupare a forței de muncă și coeziune socială;

- D. întrucât soluțiile rentabile propuse de către întreprinderile private concurente sunt necesare în interesul cetățenilor și esențiale în contextul situației bugetare;
- E. întrucât SIEG sunt servicii care, fără intervenția statului, nu ar putea fi întotdeauna furnizate sau ar fi furnizate într-o măsură insuficientă;
- F. întrucât serviciile sociale de interes general (SSIG) joacă un rol important în garantarea drepturilor fundamentale și contribuie în mod esențial la egalitatea de șanse;
- G. întrucât actuala legislație a UE prevede scutirea de la obligația de notificare a spitalelor și a întreprinderilor din domeniul locuințelor sociale, adică a acelor SIEG care răspund unor nevoi sociale fundamentale;
- H. întrucât articolele 106 și 107 din TFUE asigură temeiul juridic pentru reforma normelor privind ajutoarele de stat aplicabile SIEG, iar articolul 14 din TFUE permite Parlamentului European și Consiliului, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, să stabilească principiile și condițiile de funcționare a SIEG, în special cele de natură economică și financiară, fără a aduce atingere competențelor statelor membre;
- I. întrucât prin Protocolul nr. 26 anexat la Tratatul de la Lisabona se garantează în ceea ce privește SIEG un nivel ridicat al calității, siguranței și accesibilității, egalitatea de tratament și promovarea accesului universal și a drepturilor utilizatorilor și se recunoaște explicit rolul esențial al SIEG;
- J. întrucât statele membre și administrațiile lor publice sunt cele mai în măsură să ofere servicii corespunzătoare cetățenilor lor și au deci responsabilitatea de a stabili sfera exactă și modul de asigurare a SIEG; întrucât la articolul 1 din Protocolul nr. 26 la Tratatul de la Lisabona sunt recunoscute în mod explicit competențele discreționare ample ale autorităților naționale, regionale și locale în ceea ce privește furnizarea, punerea în funcțiune și organizarea serviciilor de interes economic general;
- K. întrucât compensațiile acordate includ toate avantajele acordate de stat sau din fonduri publice, indiferent de forma acestora,
 - 1. ia act de obiectivele reformei propuse de Comisie, care vizează clarificarea aplicării normelor privind ajutoarele de stat aplicabile SIEG, ținând seama de diversitatea acestora;
 - 2. solicită Comisiei să clarifice relația dintre normele pieței interne și furnizarea de servicii publice și să se asigure că principiul subsidiarității este aplicat în definirea, organizarea și finanțarea serviciilor publice;
 - 3. subliniază îmbunătățirile în materie de aplicare și claritate care au fost aduse de măsurile luate în 2005, prin așa-numitul pachet Altmark; atrage atenția asupra consultărilor publice care au arătat, însă, că instrumentele legislative trebuie să fie și mai clare, mai simple, mai proporționale și mai eficiente;

4. subliniază că rezultatele consultării publice indică faptul că, pe lângă sarcinile administrative impuse, există și alți factori care au putut contribui la neaplicarea normelor, printre aceștia numărându-se incertitudinile și interpretările greșite, în special în ceea ce privește concepte-cheie precum „mandat”, „profit rezonabil”, „întreprindere”, „servicii economice și neeconomice” sau „relevanța pentru piața unică”;
5. salută intenția Comisiei de a oferi clarificări suplimentare privind deosebirea dintre activitățile neeconomice și cele economice în contextul SIEG, cu scopul de a oferi o siguranță juridică generală sporită și de a evita deschiderea de cauze la Curtea Europeană de Justiție și inițierea de către Comisie a unor proceduri privind încălcarea dreptului comunitar; invită Comisia să aducă clarificări suplimentare în ceea ce privește al patrulea criteriu menționat de Curtea de Justiție în hotărârea din cauza Altmark și să se asigure că metoda de calcul a profitului rezonabil este suficient de clară și de adecvată în raport cu diversitatea SIEG; prin urmare, îndeamnă Comisia să evite o listă închisă; recomandă Comisiei să nu se limiteze în acest sens doar la simpla reproducere a jurisprudenței Curții de Justiție, ci să prevadă criterii decisive pentru a ajuta la înțelegerea și aplicarea conceptelor utilizate; solicită Comisiei să clarifice ce se înțelege prin veritabile servicii de interes economic general;
6. este preocupat de cerințele suplimentare pe care Comisia dorește să le introducă pentru a se asigura că dezvoltarea comerțului nu este afectată într-o măsură care contravine intereselor Uniunii și consideră că aceste cerințe vor conduce la nesiguranță juridică;
7. subliniază faptul că „mandatul” reprezintă o garanție a transparenței și că acesta trebuie păstrat pentru a oferi o vizibilitate sporită pentru cetățeni, dar că domeniul de aplicare al acestei mandatări ar trebui să fie consolidat, în special printr-o aplicare mai flexibilă a normelor; solicită ca un proiect însoțit de un „contract privind obiectivele” să fie considerat un mandat eligibil;
8. subliniază faptul că reforma normelor UE privind ajutoarele de stat trebuie să țină seama de funcția specifică a SIEG și trebuie să respecte cu strictețe principiul subsidiarității, deoarece, potrivit Protocolului nr. 26 la Tratatul de la Lisabona, responsabilitatea primară pentru furnizarea, punerea în funcțiune, finanțarea și organizarea SIEG revine statelor membre și autorităților lor naționale, regionale și locale, care dispun în acest sens de competențe discreționare ample și de libertate de alegere;
9. subliniază că, în cadrul revizuirii normelor, trebuie vegheat ca termenii și conceptele comunitare utilizate să fie clar adaptate la natura serviciilor publice și la diversitatea formelor de organizare și a actorilor participanți și să țină seama de riscul real al impactului asupra comerțului dintre statele membre;
10. atrage atenția asupra specificității SIEG la nivel regional și local, care nu influențează concurența în cadrul pieței interne și care justifică existența unei proceduri simplificate și transparente pentru încurajarea inovației și a participării întreprinderilor mici și mijlocii;
11. sprijină ideea de praguri pentru scutirea de la obligația de notificare în cazul compensațiilor acordate de stat pentru SIEG și reducerea în consecință a sarcinii administrative; propune, pe baza rezultatelor consultărilor, majorarea pragurilor care determină aplicarea Deciziei privind SIEG;
12. subliniază că la articolul 14 din TFUE și în Protocolul nr. 26 la Tratatul de la Lisabona

este recunoscut caracterul specific al SIEG, precum și rolul special al autorităților naționale, regionale și locale în legătură cu SIEG; subliniază că reforma normelor UE privind ajutoarele de stat aplicabile SIEG reprezintă doar o parte a clarificării necesare a regimului juridic aplicabil SIEG printr-un cadru juridic european coerent; subliniază că instrumentele juridice adoptate trebuie să asigure un grad satisfăcător de siguranță juridică; solicită Comisiei să prezinte, până la sfârșitul anului 2011, o comunicare privind măsuri destinate să garanteze că SIEG și SSIG dispun de un cadru care le permite să își îndeplinească sarcinile, conform angajamentului asumat în Actul privind piața unică;

13. subliniază că, în temeiul articolului 106 alineatul (2) din TFUE, întreprinderile care au sarcina de a presta servicii de interes general fac obiectul normelor privind interzicerea sau controlarea ajutoarelor de stat doar în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată de către autoritățile naționale, regionale sau locale; subliniază, în acest context, faptul că articolul 14 din TFUE prevede clar că Uniunea și statele membre, fiecare în limita competențelor care le revin și în limita domeniului de aplicare a tratatelor, asigură funcționarea serviciilor respective pe baza principiilor și în condiții care să le permită îndeplinirea misiunilor lor; solicită, prin urmare, ca reforma normelor UE privind ajutoarele de stat să țină seama de ambele articole și să se garanteze faptul că compensațiile acordate pentru SIEG nu presupun sarcini excesive pentru finanțele publice sau o slabă calitate a serviciilor furnizate;
14. consideră că viitoarea propunere a Comisiei privind obligațiunile pentru proiecte specifice Europa 2020 ar putea și ar trebui să fie un vector major pentru dezvoltarea serviciilor de interes general atât în statele membre, cât și la nivelul UE; subliniază faptul că procedurile necesare în acest scop ar trebui să fie stabilite în mod explicit într-un cadru privind eligibilitatea proiectelor, definit în conformitate cu procedura legislativă ordinară;
15. consideră că este extrem de important ca compensațiile acordate pentru SIEG să nu denatureze concurența și să nu prejudicieze alte întreprinderi care nu beneficiază de compensații și care funcționează în aceleași sectoare sau pe aceleași piețe;
16. subliniază că accesul la compensațiile pentru costurile nete de furnizare a serviciilor publice se numără printre condițiile economice și financiare de care întreprinderile responsabile de gestionarea acestor servicii au nevoie pentru a-și putea îndeplini în mod corespunzător misiunile specifice atribuite lor de autoritățile publice, în special în contextul actualei crize, când serviciile publice joacă un rol esențial de stabilizare automată, protejându-i pe cei mai vulnerabili dintre cetățeni și contribuind astfel la atenuarea impactului social al crizei;
17. dorește să sublinieze în acest context că, prin punerea în comun a resurselor, dezvoltarea cooperării dintre entitățile publice reprezintă un real potențial de creștere a eficienței utilizării resurselor publice și de modernizare a serviciilor publice pentru a putea răspunde noilor nevoi ale cetățenilor din teritoriu; subliniază, de asemenea, importanța cooperării transfrontaliere;
18. insistă asupra faptului că serviciile publice trebuie să fie de înaltă calitate și accesibile tuturor categoriilor sociale; își exprimă îngrijorarea în acest context în legătură cu poziția restrictivă a Comisiei, care nu include ajutoarele de stat pentru întreprinderile care asigură construcția de locuințe sociale în categoria SSIG decât dacă serviciile respective se adresează exclusiv persoanelor sau grupurilor defavorizate din punct de vedere social,

deoarece o interpretare atât de limitată contravine obiectivului prioritar al promovării mixității sociale și al accesului universal;

19. consideră că serviciile de bună calitate se bazează pe drepturile omului ale cetățenilor europeni; este convins, așadar, că această abordare fundamentată pe drepturi ar trebui să fie consolidată;
20. reamintește investițiile substanțiale necesare pentru modernizarea infrastructurii, în special în regiunile unde aceasta este deficitară, îndeosebi în sectoarele energiei, telecomunicațiilor și transportului public, pentru a permite furnizarea în viitor a unor servicii energetice inteligente sau în bandă largă;
21. solicită Comisiei să includă costurile investițiilor în infrastructura necesară funcționării SIEG printre costurile care pot face obiectul compensărilor; reamintește Comisiei că, uneori, furnizarea SIEG se bazează mai degrabă pe ajutoare de stat pentru investiții pe termen lung, decât pe compensații plătite anual;
22. invită Comisia să accepte, în cadrul negocierilor de acorduri comerciale bilaterale, furnizarea de SIEG și de SSIG de către sectorul public în țările partenere;

Simplificare/proportionalitate

23. salută intenția Comisiei de a garanta, printr-o abordare mai diversificată a aplicării normelor privind ajutoarele de stat, faptul că sarcina administrativă suportată de autoritățile publice și de furnizorii de servicii este proporțională cu impactul potențial al măsurii respective asupra concurenței pe piața internă;
24. solicită, așadar, ca normele să fie formulate în așa fel încât să se asigure aplicarea lor corectă și să nu se impună sarcini inutile autorităților publice și întreprinderilor cărora li s-a încredințat sarcina de a furniza servicii de interes general, permițându-le să își îndeplinească în totalitate misiunile speciale care le-au fost încredințate; în acest context, solicită Comisiei să faciliteze înțelegerea normelor și predictibilitatea obligațiilor privind compensațiile publice pentru SIEG, asigurând astfel un grad sporit de siguranță juridică pentru autoritățile publice și pentru furnizorii de servicii;
25. solicită Comisiei ca, în cadrul simplificării preconizate a normelor privind ajutoarele de stat, să asigure o mai mare flexibilitate și transparență în ceea ce privește monitorizarea compensărilor excesive și, în special, să îmbunătățească măsurile vizând evitarea cazurilor de compensare excesivă; în acest sens, sugerează ca în cazul contractelor multianuale să fie efectuate verificări ale cazurilor de compensare excesivă doar la expirarea contractului sau, în orice caz, la intervale de maximum trei ani; consideră că trebuie stabilite criterii transparente pentru calcularea compensațiilor pentru SIEG, deoarece aceasta ar contribui la economii semnificative de timp și bani, atât pentru furnizorii de servicii, cât și pentru autoritățile publice;
26. solicită Comisiei să verifice în rândul autorităților publice și al operatorilor dacă Ghidul din 7 decembrie 2010 privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutoare de stat, achiziții publice și piață internă în cazul serviciilor de interes economic general și, în special, al serviciilor sociale de interes general își îndeplinește efectiv scopul; invită Comisia să pună la dispoziția autorităților publice și a operatorilor, dacă va fi cazul, un instrument de orientare în legătură cu aplicarea corespunzătoare a acestor norme;

27. invită Comisia să simplifice normele de mandatare; solicită ca cererea de propuneri, însoțită de un contract bazat pe obiective, să fie considerată act de mandatare;

Serviciile sociale

28. solicită Comisiei să introducă un regim *de minimis* specific pentru SSIG în cazul cărora nu se estimează vreun impact semnificativ asupra comerțului dintre statele membre; recomandă deci să fie propuse praguri adecvate mai ridicate în cazul acestor servicii sociale;
29. sprijină menținerea scutirilor existente fără praguri pentru spitale și întreprinderile din domeniul construcției de locuințe sociale; salută anunțul Comisiei potrivit căruia aceasta intenționează să scutească și alte categorii de SSIG de la obligația de notificare a ajutoarelor de stat primite; invită Comisia să se asigure că compensațiile pentru toate SIEG care răspund unor nevoi sociale esențiale, definite de statele membre, cum ar fi îngrijirea persoanelor în vârstă și a persoanelor cu handicap, îngrijirea și integrarea socială a grupurilor vulnerabile, a copiilor și a tinerilor, asistența medicală și accesul la piața muncii, sunt scutite de la obligația de notificare;
30. consideră că misiunea și caracterul special al SSIG ar trebui să fie protejate și definite cu claritate; solicită Comisiei, așadar, să analizeze care ar fi metoda cea mai eficace prin care se poate atinge acest obiectiv, ținându-se seama de posibilitatea introducerii unor norme specifice în funcție de sector;

Serviciile locale

31. salută intenția Comisiei de a introduce o normă *de minimis* în cazul ajutoarelor de stat acordate întreprinderilor însărcinate cu furnizarea SIEG, în măsura în care se preconizează doar efecte neglijabile asupra comerțului dintre statele membre datorită domeniului de activitate local și se garantează utilizarea compensațiilor doar pentru funcționarea SIEG respective; solicită Comisiei să verifice dacă și SIEG din domeniul culturii și al educației ar trebui incluse într-un regim specific;
32. solicită Comisiei să propună praguri adecvate pentru o normă *de minimis* pentru compensațiile acordate întreprinderilor însărcinate cu furnizarea SIEG, astfel încât aceste servicii să facă obiectul unei proceduri simplificate, iar sarcina administrativă importantă impusă acestor furnizori de servicii să fie redusă în mod semnificativ, fără efecte negative asupra pieței unice; propune ca referință posibilă în acest sens combinarea volumului compensațiilor și a cifrei de afaceri a întreprinderii însărcinate de către autoritatea locală cu furnizarea serviciului; de asemenea, consideră că stabilirea unui prag pentru o perioadă de trei exerciții financiare ar putea fi mai adecvată în vederea asigurării flexibilității necesare;
33. reamintește că furnizorii de SIEG pot avea diferite statute, cum ar fi acela de asociație, fundație, organizație voluntară și comunitară, organizație non-profit sau întreprindere socială; reamintește că unii furnizori funcționează exclusiv la nivel local, nu se implică în activități comerciale și reinvestesc la nivel local toate profiturile obținute din serviciile de interes general;

Aspecte legate de calitate și eficiență

34. subliniază importanța deosebită a calității ridicate a SIEG și necesitatea accesului universal la aceste servicii; subliniază în acest sens că, în temeiul normelor privind concurența din TFUE, competențele Comisiei se limitează la monitorizarea ajutoarelor de stat acordate pentru furnizarea de SIEG și că aceste norme nu constituie un temei juridic pentru stabilirea de criterii de calitate și de eficiență la nivel european; consideră că definirea criteriilor de calitate și de eficiență pentru SIEG ar trebui să se facă în condițiile respectării principiului subsidiarității;

o

o o

35. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.